

GAZETA TRANSILVANIEI.

ANUL LXXI.

Telefon: Nr. 226.

GAZETA apare în fiecare zi

Abonamente pentru Austro-Ungaria:
Pe un an 24 cor., pe șase luni 12 cor., pe trei luni 6 cor.
N-rii de Duminică 4 cor. pe an.
Pentru România și strălăutate:
Pe un an 40 franci, pe șase luni 20 fr., pe trei luni 10 fr.
N-rii de Duminică 8 fr. pe an.
Se primumeră la toate oficiile postale din țară și din afară și la d-nii colectorii.

Abonamentul pentru Brașov:
Administrațiunea, Piața mare lângă Inului Nr. 30. etajul I. Pe un an 20 cor., pe șase luni 10 cor., pe trei luni 5 cor. Cu dusul acasă: Pe un an 24 cor., pe șase luni 12 cor., pe trei luni 6 cor. — Un esemplar 10 bani. — Atât abonamentele, cât și inserțiunile sunt a se plăti înainte.

REDACTIUNEA,
Administrațiunea și Tipografia
Brașov, piața mare nr. 30.
TELEFON Nr. 226.
Scrisori nefrancoate nu se primesc.
Manuscrise nu se retrimit.
Inserate
se primesc la Administrațiunea
Brașov și la următoarele
BIROURI de ANUNȚURI:
In Viena la M. Dukas Nachf.,
Nux. Augenfeld & Emerio Les-
ner, Heinrich Schalek, A. Op-
peli Nachf., Anton Oppelik.
In Budapesta la A. V. Gölber-
ger, Ekstein Bernat, Iuliu Le-
opolđ (VII Erzsébet-körut).
Prețul inserțiunilor: o serie
garantă pe o coloană 10 bani
pentru o publicare. Publicări
mai dese după tarife și invo-
ială. — RECLAME pe pagina
8-a o serie 20 bani.

Nr. 128

Brașov, Joi 12 (25) Iunie

1908.

Cuvinte umflate în politică.

(0) „Boul se prinde de coarne, omul de cuvântul său“, — zice un proverb maghiar. Dar și aceea este lucrul constat, „că oamenii încă se prind cu vorbe mari“.

Vorba este puternică armă în mâna omului isteț. De aceasta armă s'au folosit oamenii mari ai tuturor timpurilor față de masele populațiunii, cari nu sunt în stare să judece amănunțit, ci se i-au numai după cuvântul îndrăzneț, care în cele mai multe cazuri este calculat a le gădili vanitatea și a le deștepta ambițiunea.

În toată lumea nu s'a făcut laolaltă atâta abuz de cuvinte mari, umflate, și nu se face nici azi nicăiri, cât s'a făcut și se face în Țara ungurească. Poate, pentru că nicăiri nu sunt doară masele atât de puțin cualificate a le judeca după adevărata lor valoare, ca la noi.

În ședința din 17 a lunii c. dezbătându-se legea despre „învățământul popular gratuit“ (lucru a non lucendo) și făcându-se contra ei obiecțiuni foarte temeinice din partea naționalităților și a confesiunilor, ba chiar și din partea Jidovilor, ministrul Apponyi iară a apucat ocaziunea, ca să mântuiască „încă odată“ țara și să-și iusuflească pe „gentry“ săi din oportunitate șovinistă și dela fire ignoranți în trebi de-ale învățământului, priatr'o frază pe cât de bombastică, pe atât și de goală la înțeles.

Ei țin adevărat o vorbire fulminantă — și care vorbire șovinistă nu e fulminantă în ochii și în creierii acestor gentry, cari trăesc din șovinism? — în contra contrariilor acestei legi, adevărat a naționalităților și confesiunilor, — cu Apponyi sunt numai gentry, durere cei mai numeroși în dieta de acum, — în care vorbire între aplauzele frenetice ale „onoratei case“ dădu iarăși la vileag una dintre acele fraze bombastice, cari umplu de trufie pe gentry noștri, și fără de cari la noi azi simplamente nu se poate guverna.

Apponyi zise: „Statul maghiar iară mai întinde încă odată mână de ajutor: „cel ce va apuca aceasta mână, va simți binecuvântările ei; cel ce o va respinge, să-și atribuiască șie-și, dacă pumnul ei se va ridica la lovitură zdrobitoare“.

Ce frază aleasă și întocmită minunat după sprânceană șovinistilor lui Apponyi și bine măsurată după priceperea și trebuința lor!

Dar, cine este statul maghiar? Apponyi cu gentry săi șovinisti? sau confesiunile și naționalitățile din țară?

Noi așa știm, că gentry nu e decât o clasă disparentă a populațiunii din țară și că confesiunile și naționalitățile fac imensa majoritate din acel total, care formează statul. Acest total nu este aproape de loc reprezentat în dieta de azi și pentru aceea coroana stăruie să se aducă noua lege electorală, pe care ar amăna-o gentry „ad calendas graecas“.

Sau doară Apponyi cu colegii săi, adevărat guvernul de azi e statul? Guvernul lui Fejervary de eri? sau al Tiszaiștilor de alaltăieri?

Guvernele se perândă, dar statul rămâne. Guvernele au datoria să facă ce este spre binele și folosul statului, dar pentru aceea ele nu sunt statul, nici n'au dreptul a se identifica pe sine și părtinitorii săi cu statul, nici faptele și operele lor n'au dreptul a le identifica cu trebuințele adevărate ale statului.

De unde își ia deci d-l Apponyi gura așa plină cu statul? și amenință pe „inimicii statului“, presupuși de d-sa cu pumnul său în numele statului?

Fraza lui Apponyi despre pumnul statului este pe cât de bine calculată pentru gustul șovinistilor săi, pe atât de rău aleasă pentru oamenii cugetători și cu bun gust. Ei, dela un ministru și conte, ce se crede foarte cult, s'ar putea aștepta în secolul al XX-lea cel puțin atâta, ca frazele sale să poată suporta critica minții cugetătoare și a bunului gust.

Noi așa știm, după exemplul întregii lumi civilizate, că învățământul popular numai în limba maternă poate să dea fructe roditoare și că — prin urmare — forțarea învățării limbii maghiare în școlile populare, este numai în paguba deșteptării poporului. Statul adevărat nici nu a pretins-o aceasta, nici nu o pretinde, ci numai șovinistii și cei ce lucră în șovinism.

Urmarea va fi, că naționalitățile adevărate majoritatea populațiunii, vor rămânea îndărăt în cultură și că istoria nu va preamări faptele de azi ale lui Apponyi, cum preamăresc șovinistii fraza lui goală; iară statul va plânge în urma sămânței aruncate de Apponyi pe terenul învățământului, dacă viitorul apropiat nu-l va scăpa de strugari de vorbe mari și umflate și nu-l va dărui cu oameni, cari să știe și să și vrea să facă adevărata deșteptare de popor și nu politică șovinistă, care compromite viitorul țării.

Din dieta ungară. În ședința de eri a camerei a luat cuvântul la dezbaterile proiectului privind la darea pe spirit dep. Dr. Maniu declarând că proiectul e plin de greșeli și că nu e acomodat să pună stavilă consumării de alcool. Guvernul face o politică financiară atât de imorală, încât a refuzat chiar și aprobarea statutelor mai multor societăți, cari și-au luat de scop lupta împotriva beției. (Nagy D.: Arată-ne date!) Dr. I. Maniu: Pofteste și le cere dela ministrul de finanțe! De altcun guvernul după toate presemnele, numai interesele marilor proprietari le ocrotește, ceea ce vedem și din multele favoruri acordate fabricilor economice. Dr. Maniu ia apoi în apărare interesele economilor, cari produc vin ars cu cazane mici. Respinge în fine proiectul.

Au luat apoi cuvântul deputații croați Vincovici, Pribice și Budisavlievici, cari toți au vorbit croaște contra proiectului. Lui Budisavlievici i-a suprimat președintele cuvântul. Croații Luchinici și Dušan Popovici au vorbit după aceea tot împotriva proiectului.

La finea ședinței s'a primit propunerea, ca începând de Vineri să se țină câte două ședințe la zi, fiecare de câte 5 oare,

ca să se dea mai iute gata proiectul dela ordinea zilei.

Convocarea delegațiunilor. Din Viena se anunță, că proxima sesiune a delegațiunilor va fi convocată la Budapesta pe ziua de 25 Septembrie n.

Cum s'au înțeles Englezii și Rușii prietori la Macedonia? În camera comunelor din Londra guvernul a fost întrebat în ședința de luni dacă s'a încheiat vre-o înțelegere între guvernul englez și rusesc relativ la cestiunea macedoneană? Poate guvernul să spună, care sunt punctele principale ale acestei înțelegeri? Și dacă înțelegerea a primit consimțământul celorlalte puteri semnatare ale tractatului din Berlin?

În locul secretarului de stat a răspuns subsecretarul de stat Pease: „Am stabilit o înțelegere cu guvernul rusesc, dar n'am avut încă timp a ne sfătui și cu celelalte puteri. Până ce nu se va întâmpla aceasta, guvernul englez nu poate spune ce fel de propuneri se vor face în Constantinopol“

Situația din Persia. Din Teheran se anunță că în Persia neînțelegerile continuă între șah și cluburile politice. În Teheran șahul nu mai poate conta pe forțele militare; deasemenea se anunță și din provincie că în multe părți soldații s'au făcut vinovați de refuz de serviciu. Soldații sunt foarte agitați din cauză că de mai mult timp nu li-s'a achitat solda.

O altă telegramă din Constantinopol anunță că Osman Pașa, comandantul corpului III de armată, a primit dela sultan ordin ca să vie imediat la Constantinopol împreună cu aghiotantul său. Osman-Pașa a sosit cu un tren special la Constantinopol, unde sosirea lui a produs mare senzație. Chemarea lui Osman Pașa stă în legătură cu turburările dela granița Persiei. E probabil că el va fi numit comandant al trupelor turcești dela granița persană.

Sven despre turburări în Serbia. O telegramă particulară sosită eri la Budapesta anunță că Luni au avut loc mari turburări în Serbia. Se anunță că regele ar fi primit mai multe scrisori de amenințare. Turburările se întind și în cercurile militare. Știrile acestea trebuiesc primite însă sub rezervă.

FOILETONUL „GAZ. TRANS.“

Congresul profesorilor de istorie.

Impresii de Neptun.

(6) — Urmare. —

În cazul de față nu mi-ar fi plăcut să fiu în locul d-lui Haret; era chin să-ți reții răsul; las că și dumealui și-a luat — desigur — partea cuvenită, mai târziu pe cale spre școala normală, unde eram așteptați cu cina. Calea fiind cam lungă dela Copou încă vre-o trei km, am suit în trăisut trimise anume dela școală. Eu am osri, primit de d-nul coleg Cocuzu într'un echipaj tras de doi telegari — doi smei din povești — Și acum mă prind flori, când mă gândesc la jocul focșilor armăsari, gata în toată clipa să ne arunce în toate părțile, ear colegul, care-și cunoștea marfa, radea pe sub mustață de groaza mea. În sfârșit sosit, mă uitam la mine, sunt întreg? coboram ca dintr'un vapor scăpat din valurile mării.

În liber, pe un podiș, e așezată această vestită școală, simplă la înfățișare, dară cu atât mai solid aranjată încunjurată de o vastă grădină, admirabil cultivată de elevi, cari se ocupă pe lângă studiile teoretice cu tot-

felul de lucrări practice; astfel ei cultivă legumele, pomii, via, mai ales aceasta cu ce drag, se îngrijesc de vitele ce se țin în apropiere, de albine etc., ducând cu sine cunoștințe bogate și temeinice, referitoare la cele economice, dându-li-se în acest mod puțință, să fie luminători adevărați ai poporului sătesc.

Și aici ni-s'a făcut o primire sărbătorească; eram tot sub conucerea șefului nostru natural. O bună orchestră, dirijată de un elev, ne-a binevenat, executând foarte reușit câte-va cântări. Fiind timpul înaintat, cu părere de rău, n'am putut cerceta mai deaproape școala, a trebuit să ne mulțumim a trece la masa, feeric așezată în grădina, luminată ca una din bame; schinteile electrice împrăștiate pe arborii din jurul mesii, păreau tot atâția astri lucitori.

Sub influința magică a lor începeam a fantasa, nu nevenea să ședem la masă și mai ales să stricăm această atmosferă divină cu șgomotul tacămurilor și cu mirosul mâncărilor. Dară ordinul e ordin; venit dela o persoană iubită-l îndeplinești cu drag, și cu deosebire, când nu e prea greu de executat. Ne-am înșirat deci la masă, decorată cu frumoase flori, cultivate de elevi; me-nu-uri, artistic caligrafiate tot de ei, și într'o bană românească — lucru de tot rar.

La masă a fost și despărțirea de șe-

ful nostru. Cu multă duloșie ne-a mai pus încă odată la inimă direcția bună, care o bine s'o ținem, dragostea de neam și moșie s'o infiltrăm în sufletele elevilor și să cultivăm relațiile bune colegiale, ca — fortificați sufletește — să ne vedem de nou la anul. După-ace prezidentul nostru i a adus meritadele mulțumite, între uralele noastre s'a retras apoi d-l ministru, pentru a-și face și în alte părți datorițele, unii — între ei și subscrisul — am ținut să-i mulțumim special pentru bunăvoința dovedită, când ne-a înlesnit participarea la congres, oferindu-ne gratuit călătoria întreagă, și rugându-l, ca și pe viitor să fim împărțășiți de acest favor.

În timpul, petrecut împreună, se desvoltase între noi toți o intimitate așa de colegială, ceea-ce un incident ilustrează prea bine. Pe când eram la masă la școala normală, unul a emis ideea, ca reciproc să ne subscriem pe drăguțele menu-uri, ca să ne ținem mai bine minte numele; ne-am transmis aceste bilete, cari — era vorba să ajungă până în apropierea d-lui ministru — și retour la noi. Văzând însă d-l Haret, de ce se tratează, a reclamat cu drag să iscălească și d-sa și după d-sa tot statul major, având astfel cei mai mulți scumpe amintiri.

După masă ne-am înapoiat pe rând

câte 8—10 în oraș, eu la hotelul Traian — aici tată al Jidovilor, precum jidovită e toată viața economică a lașului. Pe principalele străzi n'ai vedea o firmă creștină, totul e în mâna poporului ales, care a schimosit toată înfățișarea limbii noastre, la fiecare pas te pomenești cu ceva caraghios, firme de cari nu știi să răzi ori să se întristezi, că sunt cu totul străine; poftiți în strada principală — strada Lăpușneanu — cetiți o firmă mare: „La băeții dela Grün“, mai încolo »Ițicovici« etc. etc. Să se mai mire omul de perseveranță, cu care un Cuza sbiciuește această indiferență a societății și a statului față cu invaziunea leșească și rusească.

Pentru Joi, în loc de biserică, ne era rezervată vizitarea expoziției istorice și explicarea prin cel mai chemat, prin însuși părintele ei, d-l N. Iorga, care — după sărbătorirea inaugurării tipografiei »Neamului Românesc« la Văleni —, n'a pregetat să se pună pe cale, să fie pe drum toată noaptea, ca dimineața să ne călăuzească în expoziție. Poftescă adversarii d-sale să-l critice! Dimineața la 9 oare cei mai mulți suntem adunați în localul expoziției, în pinacoteca școlii de belle-arte. Până la sosirea d-lui Iorga privim cadrele din pinacoteca, cele mai multe reproduse succese de la diferiți artiști clasici.

Starea fondurilor năsăudene.

Pentru ziua de 16 Iunie a. c., — a treia zi de Rusali — a fost convocată în Năsăud o conferință intimă a descendenților de grănițeri din fostul district al Năsăudului. Au participat preoții, învățătorii și câte alți 2—3 frunțași din fiecare comună. Motivul convocării acestei conferințe îl spune însăși hârtia convocatoare, când zice, că: „*Fondul central școlastic, din care se susțin gimnaziul superior din Năsăud și încă trei școli elementare fundaționale în Năsăud, Borgoprund și Monor, — de un șir de ani încoace își încheie socotelile an de an cu deficit așa încât azi nu poate satisface pe deplin tuturor îndatoririlor, ce în urma destinațiunii sale le are.*”

Cu rezolvarea favorabilă a acestei grele teme s'a ocupat și se ocupă foarte intensiv atât comisiunea administratoare de fonduri cât și comitetul și afacerea aceasta e considerată de toți ca cea mai ardentă cauză a acestui ținut și aceasta cu atât mai vădit, că de vre-o câțiva ani în coace ministrul ca forul suprem de control n'a aprobat nici un preliminar — fiindcă toate erau încheiate cu deficit — și n'a aprobat nici o rațiune, ci mereu a îndrumat comisiunea la aflarea unei modalități de echilibrare, ba însuși a recomandat modalitatea de a reduce spesele prin cassarea unor școli elementare, — ideile, ce a făcut foarte mult sânge rău la toți și cu deosebire la aceia, cari în primul rând trag folosul numitelor școli, fiind scutiți prin acestea de a susține ei însăși școlile elementare pofite de lege.

În anii trecuți s'a emis din partea comitetului fondurilor o delegațiune de 27 inși, ca să studieze starea materială a fondurilor, să caute mijloace și să caute ameliorare și apoi să facă comitetului propuneri concrete. O urmare a acestei delegațiuni au fost propunerile d-lui prefect al fondurilor Simeon Pop, făcute comitetului și apoi publicate în „*Revista Bistriței*”, cari cuprinzând și cassarea de școli au produs la unii foarte mult sânge rău.

În adunarea generală din primăvara anului 1908, comitetul considerând urgența cauzei alege o nouă delegațiune, acum numai de 12 inși, pe care o îndrumăază, ca încă în decursul acestei veri să își prezente rezultatul lucrărilor sale, ca așa comitetul încă înainte de ședința ordinară de toamnă să poată eși din situația grea, în care se află de a încheia preliminarul cu deficit. Aceasta delegațiune în ședința sa din 31 Mai cur. a decis convocarea conferinței confidențiale din 16 Iunie, în care frunțașii grănițeri fiind puși în deplină cunoștință a situației cu părerile și declarațiunile lor să ușureze lucrările delegațiunii de 12 precum și aducerea hotărârii finale din partea comitetului

Această conferință s'a deschis la orele 9 a. m. prin Reverendis. D. Ciril Deac, vicar. Ca președinte a fost acclamat vicariul Deac, ca notari Dr. Nistor Simon și Dr. Sim. Pop, iar ca verificatori maiorul Luchi și profesorii Gavrilă Scridon și Teodor Simon. Ședința a durat până la 1 1/2 ore p. m. Discuțiile au fost mărețe și la culme fiind pătrunse de înălmănătețea obiectului. La discuții au luat parte între alții d-nii Dr. D. Cuta, Dr. V. Onișor, advocați, vicariul Deac, protonotarul comitatens Dr. Leon Scridon, Simeon Tanco, preot Monor, maiorul Luchi, Ignat Seni, învăț. fundat. Saloveștru Mureșan, învăț. pens. Rodna, Dr.

Scurtă așteptare și eată sosoște așteptatul nostru magistru. E ca de obicei, cu fața radiind de bucurie, că-i e dat iară să facă ceva bun. Imediat începe explicația diferitelor obiecte istorice, cele mai multe expuse de d-sa. Ne talmăcește diferitele manuscrise, subscrieri de domni, peceți, acte și documente din timpurile vechi ale istoriei principatelor; mai multe cărți vechi, icoane, odoare bisericesti, cruci, etc. cari toate reoglindesc fidel trecutul neamului românesc.

În diferitele chipuri ni se prezintă domnitori frunțași, costume militare din diverse epoce; bine redată e cu deosebire viața secolului trecut. Mi-aduc aminte de un tablou, care înfățișa ministerul prim al lui I. Brătianu: aici vedem și chipul actualului ministru-prezident, ceace și spune unul dintre noi, la ce d-l Iorga, observă: Adevărat, e d-l Sturdza, dară nu cel de azi!

Aproape trei ore într-una ne-a purtat d-l Iorga prin bogata și instructiva expoziție. Ceteam în față-mângăierea, că i-a reușit așa de bine aranjarea expoziției, că nu s'au adevărit șoaptele rele: că multe lucruri de preț vor dispărea; că nu vor fi vizitatori, etc., toate acestea s'au voredit de curate născociri. A cutezat, ca totdeauna, și a triumfat, cum eu din inimă-i derese să triumfe în toate ale d-sale!

Hângănuț, medic, P. Grafini, protopop, proprietarul Terente Romoli, învățătorul P. Todoran, Menor, primarul din Sant Domide, proprietarul Iacob Pop din Răbra, directorul Ghețe, etc.

Punctul culminant al discuțiilor a fost iară în doiaia interesantul discurs sau mai bine zis „*expozeu*” al protonotariului comitatens Dr. Leon Scridon, pe care conferința la răsplătit cu meritate urări și gratulări, rugându-l să-l dea publicității discursul, ca așa să poată avea cunoștință de cuprinsul lui și cei ce nu au fost de față. Iată cuprinsul acestuia interesant și măduvos expozeu:

*Reverendissime d-le Vicar!
Mulț onorată conferința!*

„Obiectul conferinței de azi a fost discutat la 31 Mai c., în ședința delegațiunii de 12 emisă din partea adunării generale a comitetului, la care ședință au luat parte și membrii comisiunii administratoare a fondurilor. În acea ședință s'a discutat și studiul obiectului acesta important pe baza rațiunilor, preliminarilor și a documentelor dela administrațiunea fondurilor, precum și pe baza altor date, jerei s'au pus la dispoziție din partea corporilor didactice dela institutele noastre de învățământ. Discuția a fost profundă, calmă și deamnă de însemnătețea cauzei; membrii conferinței și-au dat parolu, că fiecare să își spuie părerea franc și sincer și în conștiința responsabilității ce o are fiecare.

Responsabilitatea, ce o simțesc și eu și trebuie s'o simțim cu toții căți ne-am adunat astăzi aici, apoi speranța, că discuția calmă, obiectivă și frățească din 31 Mai c. se va continua și azi aici, mă îndeamnă să i-au și eu cuvântul la acest obiect și să expun mai multe cestiuni, ce stau în legătură cu dânsul.

Voi trece dară în meritul obiectului. Convocătoriul conferinței ne spune, cumcă situația fondului central școlastic e foarte nefavorabilă, ceace apare destul de lămurit din datele bine cunoscute tuturor și desfășurate aici atât de frumos prin d-l Dr. Onișor. Din aceasta desfășurare am văzut, că venitele fondului central școlastic anual ne dau o sumă numai de *umasulă mii cor.*

Să vedem acum ce spese are acest fond! Conform preliminarului pro 1908 în cifre rotunde, acestea sunt:

1. Spesele administrațiunii . . . 10.300 c.
 2. Sustin. gimnaziului 43.000 »
 3. » școlii fund. din Năsăud 12.300 »
 4. » » » » Monor 4.700 »
 5. » » » » Borgoprund 7.000 »
 6. Pensiuți 12.650 »
 7. Dări 1.280 »
 8. Asigurări 735 »
 9. Intreținerea clădirilor . . . 5.000 »
 10. Spese procesuali 600 »
 11. » neprevăzute 1.700 »
- Suma 99.265 »*

În cifră rotundă dară spezele ajung anual la suma de *umasulă mii coroane*. Delegațiunea cumpănind trebuințele, cărora fondul trebuie să facă destul, precum sunt îmbunătățirea salariilor profesoralii, a învățătorilor dela școlile fundaționale, a personalului dela administrațiune; întreținerea clădirilor, etc., a ajuns la convingerea, că pozițiile de mai sus în ciclul proxim de 10 ani se vor urea la sumele următoare:

În ziua precedentă fuseserăm tot la banchete creștine, românești; azi era vorba să mergem la un restaurant, dară la creștin! Mare vorbă în Iași; în sfârșit — după multă gândire — un coleg ne-a desoperit unul, proprietatea unui grec romanizat. Aici ne-am strâns cu toții în jurul bravilor noștri dascăli, d-l D. Onișor, președintele nostru, care ne aduna pe toți, și d-l Iorga.

A început masa la umbra arborilor, dar foamea fiind pronunțată la cei mai mulți, era cu adevărat dificil să ne împace pe toți deodată, deaceea ne-au prins minunate glumele d-lui Iorga, glume cari au și garnisit mâncările, dintre cari unele lăsau de dorit, nefiind omul nostru pregătit pentru o societate mai mare. Humorul nescocat al d-lui Iorga și mulțumirea ce o aveam cu toții: d-l Onișor, că și-a aflat un demn și bun coleg, iară noi, că avem doi mentori, — ne-a făcut tuturor o dispoziție de tot veselă. Ne prefăcuserăm acum ostași devotați dumnealor, încât puteau comanda, ca niște căpitani, fiind noi gata la orice. Stând lucrul astfel, program nu mai aveam; ceace ne recomanda un șef al nostru — eram în dualism spartanic — era pentru noi datorință sfântă de îndeplini.

(Va urma.)

1. Spesele administrațiunii . . . 15.000 c.
 2. Sustin. gimnaziului 60.000 »
 3. » școlii fund. din Năsăud 16.000 »
 4. » » » » Monor 8.000 »
 5. » » » » Borgoprund 12.000 »
 6. Pensiuți 13.000 »
 7. Dări 1.500 »
 8. Asigurări 1.000 »
 9. Spese procesuali 600 »
 10. » neprevăzute 2.000 »
 11. Intreținerea clădirilor 10.000 »
- Suma 140.000 »*

Rezultă deci un plus în spese de paztruze și mii coroane. E vorba acum, că de unde să acoperim plusul acesta de spese? Cari ne sunt izvoarele?

După o serioasă scrutare în toate părțile între acestea izvoară am putea pune:

1. Parcelarea realităților din Năsăud ne-ar da 3.000 c.
 2. Conform propunerii prefectului S. Pop, quartierele profesorilor ne-ar putea da 800 »
 3. 2% din plățile profesorilor conform aceleiaș propuneri 744 »
 4. Realitățile din Borgoprund . . . 600 »
- Suma 5.144 »*

5. Să luăm și considerăm ca venit sigur ajutorul din tendul pădurilor votat dară neaprobata pentru îmbunătățirea plății profesorilor 6.000 »
 6. Să considerăm mai departe ajutorul cerut pe baza „Regulamentului” pentru îmbunătățirea plății profesorilor cu 12.000 »
- la oaltă ar da suma de . . . 23.144 »*

În acest caz ne trebuie încă venite pentru restul de 17.000 coroane, ca să atingă suma de 40.000 coroane. De unde să le câștigăm și pe acestea? Vă voi espune părerile, cari s'au sulevat în aceasta privință în ședința delegațiunii de 12 ținută în 31 Mai.

(Va urma.)

Congresul societăților culturale maghiare.

Duminică s'a întrunit în Budapesta congresul tuturor societăților culturale maghiare sub prezidiul contelui Mihail Károlyi. La congres a luat parte și ministrul de culte Apponyi. După îndeplinirea formalităților obicinuite a rostit un discurs mai lung fostul prim ministru Coloman Széll, vorbind despre țița politicii maghiare și rolul societăților culturale maghiare în raport cu cestiunea naționalităților.

Din discursul lui Széll reținem după foile maghiare următoarele enunțațiuni caracteristice cu privire la „*rezolvarea*” cestiunii naționalităților:

„Nu voim să ne atingem de nimeni, nu voim să împiedecăm pe nimeni în exercicierea drepturilor sale, în limba, religiunea și obiceiurile sale. Dorim însă numai să ni se anume ca ele (naționalitățile) să se manifeste ca aderenți ai ideii de stat maghiar... Noi ne nizuim să le legăm de noi și de statul ungar prin iubirea noastră, însă nu cu forța. Să le învățăm să iubească statul ungar, să-i fie credincioase, să le învățăm, că statul maghiar este cea mare putere, sub ale cărui aripi pot găsi și ele scut și apărare. Să pretindem însă dela ele *recunoașterea necondiționată și pe față a ideii de stat maghiar*, și — o spun pe față — *supunerea lor acestei idei*.”

Vorbind apoi despre rolul conducător al cultului maghiare oratorul exclamă: „*Naționalitățile să-și desvoalte cultura lor. Noi le vom sta întru ajutor (?) în nizuințele aceste; însă și între piscurile munților se află întotdeauna unul, care e cel mai înalt. Aici trebuie să domineze cultura maghiară, ca fiecare să vadă, că noi suntem chemați să conducem această țară nu numai din punctul de vedere al dreptului istoric, ci și din acest punct de vedere. Cultura maghiară să fie soarele lucitor, care dă lumină și căldură, care dă nutrimânt și culturii proprii a diferitelor naționalități, însă ea să lumineze ca o planetă dominantă spre binele țării. Acesta este titlul de drept etic al egemoniei maghiare.*”

În continuare Széll se ridică contra agitațiunilor îndreptate în contra ideii de stat maghiar, cari trebuie aspru pedepsite. De asemenea se ridică și în contra agitațiunilor de din afară și apostrofează pe Björnson, despre care spune, „că nu pricepe absolut de loc politica și îndeosebi politica maghiară”.

În fine daclară că Maghiarii trebuie să se lupte cu foc și sabie în contra planurilor, cari urmăresc prefacerea Ungariei într-o „*pseudo-confederațiune elvețiană*.”

Lui Széll i-a răspuns Eugen Rakosi spunând între altele că naționalitățile trebuie conșinse, că pe lângă cunoașterea limbii materne le poate servi spre fericirea lor numai cunoașterea limbii maghiare.

La banchetul, care a urmas, și-a ținut de datorință să spună câteva cuvinte despre cestiunea naționalităților și ministrul Apponyi. Părerea lui Apponyi este că cestiunea naționalităților poate fi rezolvată numai printr-o politică națională energică, iar cauza, că există o cestiune a naționalităților, Apponyi o găsește în lipsa unei voințe comune naționale puternice.

Enunțațiunile aceste, venite dela locurile cele mai competente maghiare, ne pot servi ca un prognostic al viitorului apropiat, ce ne așteaptă în semnul „*politicii*” naționale energice și a „*supunerii*” noastre ideii de stat maghiar a dlor Apponyi și Széll Koloman.

Organizarea studențimei române.

Din partea Societății acad. „*România Jună*” din Viena primim spre publicare următorul apel:

Tuturor studenților români li-se aduc următoarele la cunoștință: Societatea academică „*România Jună*”, însuflețită de dorul, să vadă întreaga studențime română organizată spre înlesnirea conlucrării ei solidară în anumite chestiuni de interes general, a decis să ia inițiativa pentru ținerea unei conferințe de delegați ai tuturor studenților și societăților academice române, care conferință va fi lipsită de orice caracter politic.

Scopul acestei conferințe este afară de cunoașterea reciprocă și strângerea legăturilor de frăție aranjarea de congrese regulate studențești și modalitățile acestei aranjări, apoi alegerea unui comitet central studentesc român și eventual edarea unui ziar, care va reprezenta numai interesele studenților români din toate părțile. La această conferință vor lua parte numai delegații fiecărei societăți academice și grupurilor de studenți neorganizati în societăți, și anume câte 3 dela fiecare, spre a înlesni debaterile și luarea deciziunilor.

Seara după conferință am vroi să aranjăm spre întărirea solidarității studențimii noastre, o convenie festivă a tuturor studenților români de pretutindenii, la care li invităm cu toată dragostea nu numai pe aceștia, ci și pe cele persoane, cari poartă viu interes pentru progresul tinerimii noastre universitare, mai ales de oarece în cazul unei participări destul de mari la această convenie, am dori să întreprimem cu toții excursiuni la locurile istorice. Locul pentru conferință și convenie va fi probabil Iașul, iar timpul finea lui Iulie s'au începutul lui August st. n.

La invitarea noastră au răspuns deja cele mai multe societăți academice, făcându-ne și diferite propuneri, pentru cari le mulțumim frățește; mai rămâne, ca și celelalte societăți și grupuri de studenți să binevoiască a ne răspunde.

Apelăm deci cu căldură și pe această cale la toate societățile surori și la ceilalți studenți, cari încă n'au putut răspunde la apelurile noastre oficioase sau cărora nu ne-am putut adresa privatim necunoscându-le adresa, să răspundă definitiv la propunerea noastră *cel mult până în 9 Iulie st. n.*, ca pe baza acestor răspunsuri să putem întreprinde pașii necesari definitivi. Toate scrisorile sunt a-se adresa la soc. acad. „*România Jună*”, Viena VIII, Florianigase 12.

Cu toată dragostea
pentru „*România Jună*”
Președintele: Secretarul I:
Gavril Telega, Dimitrie Marmeliuc,
stud. în drept. stud. în lit.

STIRILE ZILEI.

— 11 Iunie v.

Procesul „*Gazetei Transilvaniei*”. Senatul de punere sub acuză a tribunalului din Târgul Mureșului a respins excepțiunile prezentate în procesul nostru ce ni-s'a intentat pentru reproducerea în extrane a cunoscutei scrisori a poetului Björnson

O delegație militară austro-ungară la Sinaia. Luni dimineața a sosit la Sinaia, cu un tren special o delegație de 13 ofițeri ai statului-major austriac, în frunte cu d-l general Frantz-Conrad de Hötzen-

dorf șeful statului major. Toți acești ofițeri, cari se aflau în viajuri de studii în Transilvania, au venit dela Sibiu pentru a saluta pe regele României. Ei au fost conduși la castelul Peleş în trăsuri regale. La orele 1 au fost primiți de rege și regină, cari i-au reținut la masă. La orele 5 delegații au asistat la exercițiile batalionului de vânători, care a defilat înaintea lor. La orele 7 au luat masa la principele Schoenburg-Harstenstein, ministrul Austro-Ungariei. La orele 9.30 seara au părăsit cu un tren special Sinaia.

Cărți românești oprite în Ungaria. Ministrul Apponyi a interzis să se folosească în școlile secundare următorul manual didactic românesc: Ioan Fopea — Dr. C. Lăcea, *Carte de citire pentru cl. I și II gimnazială și reală, seminare pedagogice și școlile superioare de fele. Ediția V. Brașov 1905. Editura librăriei Zeidler*, fiindcă nu conține nici o bucată de cetire din istoria Ungariei, fiindcă se ocupă amănunțit cu istoria și geografia unui stat străin etc.

În același timp ministrul de interne a interzis, sub motiv că cuprind idei tendențioase antimaghiare, următoarele cărți școlare, tipărite în România și răspândite și în Ungaria: „Manual de istorie universală” pentru clasa III secundară de I. Clinciu și M. Dumitrescu; aceiași operă de aceiași autori pentru clasa II. Apoi: „Istoria evului modern și contemporan pentru clasa III secundară și aceiași operă pentru cl. II de Natalia Filipescu. În același timp, ministerul de comerț a trimis instrucții oficiilor poștale și vamale pentru oprirea acestor cărți.

Patria e din nou salvată!

Noul comitet central al ligii culturale s-a constituit duminică astfel: Președinte d-l Sava Șomănescu; vice-președenți d-nii Virgil Arion și general Balaban; secretar general d-l N. Iorga; cassier d-l Th. Dobrescu; membrii d-nii D. Onciul, prințul Basarab Brâncoveanu și Tzetzu; censori d-nii D. Carp, V. Dărăscu și D. Tacu. Noul comitet a hotărât să înființeze secțiuni în toate capitalele județelor. D-l N. Iorga a fost însărcinat să elaboreze un program în această privință.

Logodnă. Aurelia Ilișu și Demetriu Boșca înv. fidanțați. Maieru 14 Iunie 1908.

Din Craiova se anuță că Luni a avut loc un duel cu săbii între căpitanul Căminanu și majorul Sturza, fiul prim-ministrului Sturza. La a treia repriză majorul Sturza a primit o rană la față, lungă ca la 20 centimetri, pornind din dreptul urechei stângi până la bărbie. După declarația medicilor va fi nevoie de o lună pentru ca rana să se închidă.

Lipsă de apă. Din cauza lipsei de apă, care s'a ivit în rezervoarele apeductului orașului, s'a dispus pentru câteva zile ca apa din apeduct să se poată folosi numai dela 5-10 oare a. m. și dela 5-6 1/2 p. m. Publicul e rugat în interesul său propriu să nu facă risipă prea mare cu apa.

La cursul de stupărit al statului din Göttingen au fost primiți — precum ni-se scrie — și următorii preoți români gr. or. Traian V. Matora din Vorța, Nicolae Butelianc din Vidra de sus (Arhidieceșă) și Aron Moise din Silagiu (dieceasa Caransebeșului).

Dela magistratul orașului Brașov primim s'pro publicare următoarele: Dintre locurile fundaționale, înființate de orașul Budapesta în amintirea Alteței Sale imp. și reg. Archiducele Iosif precum și spre aniversarea a 25. decând Altea Sa a ajuns comandant suprem al honvezimeii ungurești, — ajuns două locuri a fi din nou ocupate și anume unul pentru un băiat în azilul pentru copii orfani „Iosif” și altul pentru o fată în azilul de fete „Elisabeta”. Amândouă locurile sunt de ocupat începând dela luna Septembrie 1908 încolo. Locurile sunt înființate de orașul Budapesta pentru orfanii acelor cetățeni, cari au servit s'au servesc la honvezimea reg. ung., — fără considerare la locul de apartinere. Condițiunile de primire, cei interesați le pot afla până la 10 Iulie 1908, în despărțământul militar al Magistratului, totdeauna în cerele oficiale dela 8-12 oare a. m.

Victimele științei. Din Cernăuți se anuță că toți funcționarii institutului pentru examinarea alimentelor s'au îmbolnăvit din cauza infecției cu baccili de răpaciugă. Un asistent anume Arnost a încetat din viață, un funcționar Lipecki se află pe moarte. Iată cum s'a produs catastrofa. Profesorul Dr. Luchs a făcut Sâmbăi a trecut experiențe științifice cu baccili de răpaciugă, făcând înofensivi. În timpul experienței se sparse însă o țevă și baccili se risipiră în cameră. Drul a părăsit ca-

mera și deși aspirase câțiva baccili a scăpat bine. Ceilalți, cari au mai rămas în laboratoriu, s'au îmbolnăvit cu toții întâi de pneumonie și apoi de desinterie. Dr-ul Luchs a cerut singur darea lui în judecată. Institutul va fi probabil închis.

Otrăviri în masă. Din Moscva se anuță că Luni s'au îmbolnăvit pe câmpul curselor 150 persoane, cari mâncaseră înghețată. Starea celor mai mulți dintre pacienți e desperată. Poliția a deschis o sevă anchetă.

Aviz cofetelor de lăcătuși și electrotehnici. Societatea Clubului Român în Viena sub protectoratul d-lui general Alexandru Lupu, I. Löwelstrasse 8 aduce următoarele la cunoștința celor interesați: Acei tineri cu diplomă (Lehrbrief, tanonczigolvány) de lăcătuș, mecanici sau electro-tehnici, Români gr. or. sau gr. cat. cari doresc a dobândi științele perfecte, practic și teoretic, în mașini de aburi, motoare de gaz, de ulei nerafinat, de spirt, de benzină și de electricitate, automobile și algebra la școala de meserii din Viena sunt a se adresa la presidiul societății III Esrlangasse Nr. 4. Preferiți sunt acei tineri fără mijloace, cari sunt în etate de 18-26 ani, posed limba germană și au cel puțin 3 clase gimnaziale, reale sau civile. Ear acei cu mijloace pot studia cu prețuri foarte reduse. (Acte de lipsă: Extras de botez, diploma de meserie (Lehrbrief, tanonczigolvány) atestat de școală și atestat de paupertate (Armut-Zeugnis, szegényiségi bizonyítvány.) Actele sunt de a se trimite până în 1 August 1908 c. n.

Cronici bucureștene.

— Fine. —

Cu ploile de pe la sfârșitul lui Mai s'a mai împutinat numărul vizitatorilor târgului de afară și mai cu seamă după Rusalii, cu venirea din nou a căldurilor și apoi a terminului de închidere a „Moșilor” (Joia trecută) termin care s'a prelungit până azi (Duminică).

De mai multe zile însă băracile au început să se ridice, iar mărfurile să fie și ele strânse; în aceste din urmă zile târgul nu mai avea decât câte un rătăcit, întârziat, sau curios, care sau nu-l cercetase de loc sau că voia să-și mai facă pentru ultima oară de cap.

Tot bagajul în toate băracile se va ridica încet-încet de pe câmpul Moșilor. Unii se vor așeza din nou în prăvăliile lor din București, sau din orașele vecine, iar trupele evreești vor porni mai departe cu șandramalele lor, cu bagajele, cu aparatele de câștiguri, cu elefanți, cu lei, cu clownii, cu maimuțele, cu lupii, urșii cămilele și caii lor dreșaiți spre alte bălăciri din țară sau de afară, din Rusia sau Galiția, leagănuș și viziuna lor.

Și peste 50 de săptămâni se vor întoarce din nou ca să-și mai expuie marfa de reclamă spre vânzare pe câmpul din marginea capitalei României, iar cetățenii de toate categoriile și lumea de afară vor alerga la târg cu aceeași lăcomie, cu care au alergat de rândul acesta și în atâtea rânduri încă de când datează vestitul târg al „Moșilor”.

A trecut și acest început de lunie, când vara intră mai hotărât ca ori când în stăpânirea căldurilor sale, când lumea se trage la adăpost de puterea arzătoare a soarelui.

Serviciile publice aproape toate au oarele de muncă numai de duminică, iar după amiază străzile rămân aproape pustii, stăpânind căldura, care dogorește fierul de pe acoperișe și piatra de pe străzi.

Acei ce au putut și acei cari s'au săturat o iarnă întreagă cu viața cluburilor și cafelelor au și început a pleca afară ca să-și urmeze viața de vecinică odihnă în vre-una din stațiunile din străinătate sau din țară, cari au și început a se deschide.

Toată viața, pe care o are Bucureștii se concentrează mai mult în oarele de seară, în plimbare la șosea, pe calea Victoriei, în grădini și alte localuri de spectacole. Viața socială începe tot mai mult să slăbească pentru a se manifesta cu mai multă vigoare în toamnă.

Se vede că s'a întors lumea pe dos, Când un om ajunge gras, zice Byron, el este însemnat de moarte. Frederic cel Mare avea oroare de oamenii grași: „Sunt două feluri de oameni pe lume, zicea el, grași și slabi. Nici odată un gras n'are să comande regimentele mele”.

Berthold afirmă că grăsimea e un bine al Provedinței și că cu ea odată perseveranța, virtutea și mulțumirea (asta din urmă vine la toate animalele pline și sătule).

Nefericită va fi ziua, continuă profesorul Bertholdt, când noi, Germanii, vom deveni o rasă slabă, cum e cazul cu vecinii noștri.

Revista de mai sus enumără câți-va oameni celebri, cari au fost sau sunt grași.

Aici mă opresc. Nu mai dezvolt nici teoria și nu mai înmulțesc nici exemplele. Ajung pe o pantă primejdioasă. Care e atunci criteriul, după care judecăm capacitățile? (nu de volum). Atunci pe oamenii de geniu, de talent, de caracter trebuie să-i căutăm după Tejghea, în hală, la cafeenea sau în târgul de vite.

*

Cel mai mare hotel din lume se găsește tot în New-York. E hotelul Ausonia; are 2500 camere, cari sunt servite cu apă curată prin 340 conducte, cari au o lungime totală de 250 kilometri. Acest hotel are apoi foarte mari instalațiuni pentru căldură și celelalte servicii, cari se dau într'un hotel de seamă. Lumina electrică se distribuie prin 20,000 de lămpi electrice.

Un apartament mobilat, de întindere mijlocie, costă anual 30,000 lei.

M.

ULTIME ȘTIRI.

Viena, 24 Iunie. După ce șefii de partide, au renunțat în parte la cuvântul lor în debaterile bugetului, au hotărât pentru Joi închiderea debaterilor și pentru Vineri votarea bugetului.

Viena, 24 Iunie. După cum se știe numirea profesorului Wahrmond se datorește compromisului care a avut loc între primul ministru, baron Beck, și șefii partidului social-creștin. Partidul social-creștin a luat în ședința de ieri sub președenția drului Lueger, următoarea hotărâre: „Asociația social creștină regretă că Wahrmond a fost chemat la Praga în loc de a i-se intenta acțiune disciplinară și de a fi concediat. Social-creștinii își exprimă speranța că asemenea cazuri nu se vor mai întâmpla și cer în special ca promisa egalizare a studenților catolici să se realizeze chiar în contra voinței unora din rectori”.

Social-creștinii au hotărât apoi să se ceară vot nominal la votarea rezoluției propusă de social-creștinul Schmidt cu privire la stabilirea numărului studenților evrei la școlile superioare.

Praga, 24 Iunie. Eri duminică a avut loc o ciocnire puternică între studenții liberali și clericali în fața unei biserici. Studenții clericali fură primiți de cei liberali cu ouă clocite. În momentul când se declarase încăerarea sosi poliția care procedă însă cu brutalitate. 18 tineri au fost arestați cu forța. Deputații clericali au intențiunea de a interveni în parlament în această privință.

Belgrad, 24 Iunie. Regele a primit dimisia lui Pasici și a însărcinat cu formarea guvernului pe Velimirovici șeful radicalilor vechi.

Madrid, 24 Iunie. Regina a născut un băiat.

Belgrad, 24 Iunie. După dispozițiunile partidului guvernamental, probabil că noul cabinet sârbesc va fi compus în modul următor: Velimirovici, președenția și lucrările publice; Andra Nicolici, externe; General Ștefanovici, războiu; Tripcovici, justiția și interne; Pawlovici, instrucția și culte; Costa Stoianovici, agricul-

tura; Mikael Popovici sau Kukici, finanțe. Lista definitivă este așteptată mâine după amiază.

Londra, 24 Iunie. Din Teheran se comunică: În ședința de Luni a parlamentului s'au ținut discursuri cu totul energice în contra șahului și s'a hotărât a se trimite șahului un ultimatum, în care să fie invitat a răspunde până în 24 de ore la ultimatum-ul din 16 Iunie. Între șah și parlament raporturile sunt cu totul întrerupte. Situația e foarte gravă. Un regiment a organizat jafuri în oraș. Populația a hotărât să se apere singură.

Berlin, 24 Iunie. „Lokal Anzeiger” află din Teheran: „Din ordinul șahului au fost bombardate ieri dimineață timp de ore întregi de către artilerie străzile orașului. Palatul parlamentului a fost prefăcut în ruine și clădirea jefuită. Trupele înaintează în continuu dela reședința de vară a șahului spre oraș. Porțile orașului sunt ocupate de tunuri. Trupele au luat parlamentul cu asalt. Soldații bombardează acum palatul lui Kell-Es-Sultan unchiul șahului, deoarece deputații s'au refugiat în acest palat. Numărul morților și al răniților e foarte mare. Șefii partidelor și presu-pusei conjurații au fost aduși în fața șahului. Piața din fața parlamentului e plină de cadavrele oamenilor și cailor căzuți. Soldații înaintează cu tunuri.

Petersburg, 24 Iunie. Știri sosite din Teheran anunță că Kell-Es-Sultan, unchiul actualului șah, a fost proclamat ca șah al Persiei.

Cărți noi

apărute în institutul grafic „Minerva”:

Caton Theodorian: „Sângele Solove-nilor”. Cor. 1-50.

Ion Bărsănuș: „Dor pustiu”. C. 1-50

C. Sandu-Aldea: „Sfaturile unui plugar luminat”, carticeia I-a. 50 bani.

Al. Cazaban: „Chipuri și suflete”. Cor. 1 50.

M. Eminescu: „Poezii postume”, ediție nouă. Cor. 150.

„Prin Vraja Dragostei”, nuvele de Vasile Pop. editura Minerva. Prețul C. 1-50 plus 10 fileri porto.

M. Sadoveanu „Vremuri de Bejemie” 2 cor.

Guy de Maupaansst „Povestiri alese traduse de M. Sadoveanu. 2 cor.

Octavian Goga „Poezii”, 1 cor.

Zaharie Bărsan „Poesii” 1 cor. 50.

Sandu (Aldea) „Carticeia Plugarului” — 50 bani.

Ioan Adam: „Năzinti” povestiri și „Pe lângă vată”, pilde și glume țărânești. Ambele à 1.50 cor.

A se procura prin librăria „Gazetei”.

Proprietar: Dr. Aurel Mureșianu.
Redactor respons.: Victor Branicea.

Wällischhof,
sanatoriu aranjat — după sistemul Dr. Lahmann — cu toate întocmirile moderne ale terapiei fizicale și dietetice; 1/2 oră depărtare dela Viena în regiune romantică și sănătoasă. Posta și telegraf: Maria-Euzensdorf bei Wien.

Cu deslușiri și prospecte stă la dispoziție direcțiunea și medicul șef al stabilimentului:
Dr. Marius Sturza.

Dr. STERIE N. CIURCU.
VIII Kochgasse Nr. 29 — Viena
Consultațiuni
cu celebritățile medicale, cu specialiștii de la facultatea de medicină din Viena.
Telefon nr. 17065.

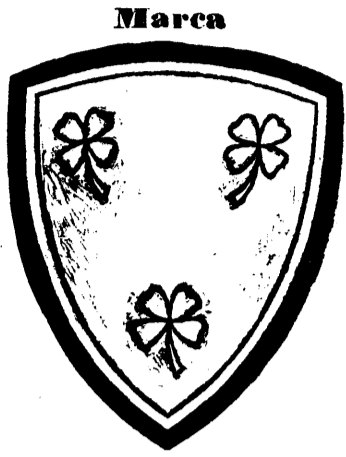
Avis!

Haine purtate de domni și uni-
forme de ofițeri, găitane d'aur, ar-
gint, mărfuri partie etc. **cumpăr cu**
preț bun. Aflându-mă aci în voiaj

și stând numai 4—5 zile, mă rog
a mă înștiința prin o carte de co-
respondență.

PINKAS GRAUMANN,
la **Moses Fränkl,**
Brașov, Strada măcelarilor nr. 2.

(202,1—1.)

Am onoarea aduce la cunoștința On.
public că am înființat în
Brașov, Strada lungă Nr. 12
sub firma protocolată la tribunalul de
comerciu

Ida Teutsch

facrică de tricotaș și țesătorie

cu vânzarea produselor fabricii am
încredințat numai firma din piață
inregistrată.

Karl Fabritius' Söhne Nachfolger

Tellmann & Speil

Tîrgul grăului Nr. 8.

Cu toată stima

Ida Teutsch.

198,1—8.

Cea mai bogată baie feruginoasă în acid car-
bonic și baie de nămol, hidroterapie rațională,
cură de zăr și lapte

D O R N A

în Carpații Bucovinei.

Stație a căilor ferate, situată la confluența Dornei și Bis-
triței arie, 14 oare depărtare dela București și 11 oare de-
părtare dela Liouv.

Palate monumentale de cură, laboratoriu balneologic, apa-
ducte din izvoare Alpine, canalizație, lumină electrică, pavilion
de izolare, cale pentru biciclete, de două ori pe zi concerte ale
muzicii militare dela Regimentul din Bistrița, excursiuni în
România, Transilvania și Ungaria apropiată cu trăsură, călare
și plute

Succese splendide la: boale de nervi, boale femești și
cele de inimă, la anemie, arteriosclerosă, și ex. date.

Prospecte gratis.

Informațiuni medicale se pot lua la medicul stabilimen-
tului de băi, cons. imp.

(162,12—15)

Dr. Arthur Loebel.

Cruce seu stea dublă electro-magnetică

Patent Nr. 86967.

Nu e crucea lui Volta.

Vindecă și inviorează

Nu e mijloc secret.

pe lângă garanție.

Deosebită atențiune e a
acest aparat vindecă boa-

se da împrejurării, că
le vechi de 20 ani.

Aparatul acesta vindecă și folosește contra: durerilor de cap și dinți, migrene, ne-
uralgie, împedecarea circulațiunii sângelui, anemie, amețeli, fluturi de ureche, bătaie de in-
imă, sgârșituri de inimă, asmă, aușul greu, sgârșituri de stomac, lipsa poftei de mâncare, re-
ceală la mâni și la picioare, reumă, poăgră, ischias, udul în pat, influența, insomnie, epilepsia,
oirculația neregulată a sângelui și multor altor bôle, cari la tractare normală a medicu-
lui se vindecă prin electricitate. — In cancelaria mea se află atestate încurse din toate păr-
țile lumii, cari prapesc cu mulțămire invențiunea mea și ori-cine poate examina aceste atestate
Acel pacient care în decurs de 45 zile nu se va vindeca, i-se retrimite banii. Unde ori-
ce încercare s'a constatat zădarnică, rog a proba aparatul meu.

Atrag atențiunea P. T. public asupra faptului, că aparatul meu nu e permis să se
co-funde cu aparatul „Volta“, de bre-co „Ciasul-Volta“ stăt în Germania cât și în Austro-
Ungaria a fost oficial oprit, fiind neofositor, pe când aparatul meu e în genere cunoscut
apreciat și cercetat. Deja iestinatatea crucei mele electro-magnetice o recomandă îndesobî

Prețul aparatului mare e 8 cor. Prețul aparatului mic e 6 cor.
folosibil la morburî, cari nu sunt folosibil la copii și femei de
mai vechi de 15 ani. mai vechi de 15 ani. constituție foarte slabă.

Expediție din centru și locul de vânzare pentru țers și streinatate etc.

MÜLLER ALBERT, Budapesta, V. 28, Strada VADÁSZ 34,
colțului strada Kálmán.

NOUL OTEL

„CONTINENTAL“

proprietatea domnului Petru Popovici, situat în
strada Castelului, Brașov,

s'a deschis.

Cel mai elegant otel din Brașov.

Patruzeci odăi.

Lumină electrică.

Băi și grădină la dispoziție.

Otelul este arangiat **cu cel mai elegant**
și modern confort și e situat în centrul
orașului, aproape de teatru și de aleele orașului.

167,15—10.

BĂILE DE SĂNĂTATE BUZIAȘ

Stațiune de cale ferată poște și telegraf.

Dela gara de vest din Pesta Vagon accelerat direct. Sesonul dela 15 Maiu—15 Sept.

Băi speciale pentru boale de inimă,

pentru boale femești, suferinte de beșică și rinichi, piatră în beșică, estar de
intestine și stomac, contra limfatecismului, gălbănărei, anemiei, scrofule, con-
tra s'ăbiciunei generale și contra de boale cronice la femei. Isovoare radioac-
tive cu acid carbonic, sare și fer.

Prospect trimite la dorință: Direcțiunea băilor.
STABILIMENTUL DE ACID CARBONIC
AL BĂILOR MUSCHONG-BUZIAȘ,

liferează prompt ori-ce cantitate de acid
carbonic curat, natura!. Nu face parte din cartel.

**Să nu se confunde cu acid carbonic pre-
parat artificial și puțin spornic.**

Serviceiu prompt și conștiențios.

Adresa telegrafică: **MUSCHONG BUZIAȘ FÜRDO.**

Interurbⁿ telefon: Nr. 13.

Interurban telefon: Nr. 18.

La Tipografia și Librăria A. Mureșianu, Brașov.

Important pentru vîndătorii de cărți prin orașe și tîrguri
este cartea de rugăciune

„Lauda lui Dumnezeu“

pentru credincioșii de religiunea ortodoxă română, cuprinđend rugăciuni de
dimineața și de seară, la sfânta Liturgie, la taina mărturisirei, precum și la alte
mul'e rugăciuni folositoare 56 la număr pe 255 pagini, format octav mic.

Acesta carte de rugăciuni artistic legată este prima la Români, cari până
acuma se inchinau din cărți subred legate și ordinare. Acuma nu trebuie să
stăm în privința acesta mai prejos de cărțile de rugăciune ale celorlalte na-
ționalități. Prin cartea de rugăciune „Lauda lui Dumnezeu“ s'a făcut Ro-
mânilor un însemnat serviciu, căci ea este o carte de rugăciune frumoasă și
se pôte căpêta în diferite legături dela mai simple până la mai luxose și tôte
în preț foarte moderat.

Prețul lor este:

Legătură trairică neagră și au- rită cu seu fără chip sfăm	Cor. b. —.90	Imit. de fildes cu catifea și in- chietóre	Cor. b. 2.65
Imit. de fildes în alb seu negru	1.60	" " " cu catifea și po- dóbă mai mare	3.10
" " " cu incheietóre	1.80	<i>Vîndătorii de cărți primesc un rabat mai considerabil.</i>	
" " " cu cadriu argintat și incheietóre	2.10		

Tot asemenea atragem atențiunea publicului asupra „Cartei de rugă-
ciune“ înlocimite de protopresbiterul Calistrat Coca cu aprobarea consistorului
episcopese ortodox-oriental din Cernăuți, care carte format mic octav, cuprin-
đend asemenea tôte rugăciunile nostre folositoare ar fi cea mai potrivită carte
de rugăciune pentru tôte școlarii.

Prețul acestei cărți:

In pânză neagră	cor. 1.—
" " " ceva mai luxosă	cor. 1.20
" " " format ceva mai mare	cor. 1.40

**Tôte acestea se pot procura prin Tipografia și Librăria A. Mu-
reșianu, Brașov, unde au să se adreseze și vîndătorii.**

„Gazeta Transilvaniei“ cu numărul à 10 fileri se
vinde la zaraful Dumitru Pop, la tutungeria de pe parcul
Rudolf, și la Eremias Nepoții.